

WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-II.431.1.12.2017.MM

Warszawa, 21 września 2017 r.

**Pani
Anna Kaczmarek
Dyrektor
Domu Pomocy Społecznej
„Kombatant”**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 i art. 128 w związku z art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543, z późn. zm.), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 20, 22, 26 i 28 czerwca 2017 r. kontrolę kompleksową w kierowanym przez Panią Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie, przy ulicy Jagiellońskiej 71.

Przedmiotem kontroli była jakość usług świadczonych przez dom pomocy społecznej, stan i struktura zatrudnienia oraz przestrzeganie praw mieszkańców. Kontrolą objęto okres od 1 stycznia 2015 r. do dnia kontroli. W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią 18 września 2017 r., przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant”, przy ul. Jagiellońskiej 71 w Legionowie jest publiczną placówką prowadzoną przez Powiat Legionowski. Przeznaczony jest dla osób w podeszłym wieku oraz przewlekle somatycznie chorych. Decyzją Wojewody Mazowieckiego nr 9013/41/17/2002 z dnia 1 lipca 2002 r. podmiot prowadzący otrzymał zezwolenie na prowadzenie placówki na czas nieokreślony. Placówka wpisana jest do Rejestru domów pomocy społecznej województwa mazowieckiego pod poz. Nr 5. Dom zorganizowany jest na 92 miejsca (doszło do zmniejszenia liczby miejsc z 96 na wniosek Starosty Powiatu Legionowskiego z dnia 27 czerwca br.). Według stanu na dzień kontroli w Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie, przebywało 67 mieszkańców, w tym 45 kobiet i 22 mężczyzn. Piętnaście osób skierowanych było do Domu na podstawie przepisów obowiązujących do końca 2003 r., natomiast 52 – przyjęto na podstawie zasad określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Jedna osoba skierowana była do Domu na podstawie postanowienia sądu. W dniu kontroli w placówce nie było osób ubezwłasnowolnionych. W okresie objętym kontrolą w Domu zmarło 35 mieszkańców, 3 osoby opuściły placówkę.

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” funkcjonuje m. in. na podstawie Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie, stanowiącego załącznik do Uchwały Nr 32/2006 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 28 lutego 2006 r., zmienianego: Uchwałą Nr 70/2014 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 24 kwietnia 2014 r., Uchwałą Nr 195/2014 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 21 października 2014 r. oraz Uchwałą Nr 59/2015 Zarządu Powiatu w Legionowie z dnia 21 kwietnia 2015 r. Wskazane byłoby ujednoczenie Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie. Regulamin Organizacyjny Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie wymaga zmiany treści w § 4 dotyczącym typu Domu oraz zweryfikowania faktycznie istniejących stanowisk pracy. Także Regulamin Wewnętrzny Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie wymaga zaktualizowania treści w § 1 pkt 2 dotyczącej typu Domu.

Dla każdego mieszkańca prowadzone są akta osobowe. Wybrane losowo akta 14 mieszkańców wymagają uporządkowania, ponieważ nie we wszystkich znajdują się te same dokumenty. Dowody osobiste niektórych mieszkańców znajdowały się w kasie pancерnej u pracowników socjalnych. W aktach nie było oświadczenia mieszkańca o wyrażeniu zgody na taką formę przechowywania dowodu osobistego. W myśl treści przepisu art. 79 pkt 2 Obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 lipca 2017 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o dowodach osobistych (Dz. U. 2017 poz. 1464), kto zatrzymuje bez podstawy prawnej cudzy dowód osobisty, podlega karze ograniczenia wolności lub karze grzywny, dlatego konieczne jest odbieranie od mieszkańca lub opiekuna prawnego mieszkańca ubezwłasnowolnionego zgody na przechowywanie dowodu osobistego.

Bazę lokalową Domu stanowi wolnostojący trzykondygnacyjny budynek, na ogrodzonej działce z własnym ogrodem. Budynek oraz jego otoczenie nie mają barier architektonicznych. W Domu zainstalowana jest winda osobowa. Na korytarzach zamontowane są poręcze, znajdują się podjazdy dla wózków. W Domu zamontowany jest system sygnalizacji przyzywowo-alarmowy i system przeciwpożarowy. Stan techniczny i sanitarny budynku jest dobry, na bieżąco wykonywane są naprawy związane z jego eksploatacją.

Pod względem powierzchni, liczby zamieszkujących osób oraz wyposażenia pokoje mieszkalne odpowiadały standardowi określone w § 6 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej. Pokoje mieszkalne wolne były od nieprzyjemnych zapachów, utrzymana była w nich czystość i porządek. Pomieszczenia sanitarne spełniały wymagania określone w § 6 ust. 1 pkt 4 ww. rozporządzenia.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą placówka zapewniała mieszkańcom odpowiednie wyżywienie, wyposażenie w odzież, obuwie, bieliznę (dostosowane do pory roku). Większość mieszkańców ma odzież kupioną za własne pieniądze, a osoby, które tego potrzebują otrzymują ją od Domu.

Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” umożliwia przebywającym w nim mieszkańcom korzystanie ze świadczeń zdrowotnych, przysługujących na podstawie odrębnych przepisów, zgodnie z art. 58 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Podstawową opiekę zdrowotną zapewniają dwie przychodnie: Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Legionowo”, przy ulicy Sowińskiego 4 oraz MEDIQ Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, przy ulicy Piłsudskiego 20. Konsultacje lekarza POZ mają miejsce w Domu w razie potrzeby w ramach wizyt domowych lub odbywają się w przychodniach. Dom pokrywa opłaty ryczałtowe do wysokości limitu ceny, przewidzianej w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o których mowa w art. 58 pkt 3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy

społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.), pozostała kwota pokrywana jest z własnych środków pieniężnych mieszkańców.

W Domu stworzone były warunki do utrzymywania osobistych kontaktów z rodziną. Mieszkańcy Domu mieli możliwość korzystania z zajęć aktywizujących, rehabilitacji, uczestniczenia w spotkaniach kulturalnych oraz zaspokajania potrzeb religijnych.

Dom umożliwiał mieszkańcom bezpieczne przechowywanie środków pieniężnych i przedmiotów wartościowych. Zakupy na rzecz mieszkańców dokonywane są przez członków rodziny lub wskazanych pracowników Domu. Środki finansowe jak również przedmioty wartościowe są deponowane zgodnie z *Zarządzeniem Nr 5/2014 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie: ustalenia procedury postępowania z depozytami wartościowymi w Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie*. W niniejszym *Zarządzeniu* należy usunąć zapis pkt 3 w § 8: „członek rodziny, który wpłaca środki do depozytu może upoważnić pracownika Domu, do regulowania z jego konta depozytowego należności za leki, pieluchy oraz inne zakupy niezbędne do zaspokajania potrzeb życiowych. Pracownik Domu wykonuje powyższe czynności w ramach powierzonych obowiązków służbowych”. Przekazanie środków pieniężnych mieszkańcowi przez inną osobę nie daje mu prawa decydowania o ich przeznaczeniu chyba, że osoba dokonująca darowizny bezpośrednio przeznaczy środki finansowe na konkretny cel, np. dokonanie zakupu leków.

Należy także wprowadzić w dokumencie terminy *opiekun prawny/kurator* odpowiadające słowu mieszkaniec w przypadku osób ubezwłasnowolnionych.

W Domu został powołany zespół terapeutyczno-opiekuńczy. Składa się on z pracowników Domu, których praca polega na bezpośrednim wspieraniu mieszkańców. Od dłuższego czasu spotkania członków zespołu nie odbywają się regularnie. Wcześniej miały miejsce raz w miesiącu lub w razie konieczności i jak zapewnili pracownicy oraz dyrektor Domu będą kontynuowane.

W indywidualnych planach wsparcia brakowało dat, podpisów mieszkańców potwierdzających ich zapoznanie się z dokumentem i wyrażenie zgody na realizację celów przewidzianych w planie przez poszczególnych członków zespołu. Z uzyskanych podczas kontroli informacji od pracowników Domu wiadomo, że mieszkańcy niechętnie zapoznają się z dokumentem. Zdaniem pracowników prośbienie mieszkańców o podpisywanie nowych dokumentów wywołuje w nich niepokój, obawę. Mieszkańcom trudno zrozumieć, że zajęcia, w których biorą udział muszą być odnotowywane w dokumentacji. Także pracownicy podczas kontroli przekazali swoje wątpliwości, co do wytycznych dotyczących realizacji indywidualnego planu wsparcia mieszkańca. W poddanych analizie indywidualnych planach wsparcia mieszkańców zawarte cele bardzo często były zapisem pracy personelu prowadzonej na rzecz mieszkańca. Omówiono szczegółowo wzór indywidualnego planu proponowany przez pracowników i jego ewentualną modyfikację. Zaproponowana przez pracowników Domu karta spostrzeżeń, uwag, korekt pracowników pierwszego kontaktu jako dokument umożliwiający prowadzenie obserwacji niezbędnych w wypełnianiu planów została zaakceptowana.

W Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w dniu kontroli zatrudnionych było 2 pracowników socjalnych w pełnym wymiarze czasu pracy, co jest zgodne z wymogami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

W Domu aktualnie nie działa Rada Mieszkańców. Podczas kontroli w dniu 28 czerwca 2017 r. zespół kontrolujący spotkał się z grupą mieszkańców. Dzień wcześniej z trojgiem mieszkańców indywidualnie. Podczas rozmowy mieszkańców z osobami kontrolującymi można było wyłonić kilka powtarzających się i nurtujących mieszkańców tematów/problemów:

- kwestia wyżywienia w Domu. Opinie dotyczące wyżywienia były podzielone. Negatywne opinie dotyczyły walorów smakowych i oczekiwań mieszkańców. Pojawiła się też wypowiedź: „*trzeba porównać z innymi domami, nie jest tak źle*”. Mieszkańcy zostali poinformowani, że ich sugestie zostaną przekazane dyrektor Domu;

- brak lekarza zatrudnionego w Domu. Mieszkańcy mówili o konieczności zatrudniania lekarza w domu pomocy społecznej. Ich zdaniem przyjmowanie przez lekarza internistę w Domu jest uzasadnione ze względu na dużą liczbę pacjentów zamieszkujących w jednym miejscu. Mieszkańcy zostali poinformowani, że dom pomocy społecznej nie jest jednostką służby zdrowia. Ustawa o pomocy społecznej zobowiązuje dom pomocy społecznej do umożliwienia i zorganizowania jego mieszkańcom pomocy w korzystaniu ze świadczeń zdrowotnych przysługujących na podstawie odrębnych przepisów (tj. ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych). Mieszkańcy domu pomocy społecznej nie mają, ze względu na miejsce swojego pobytu, możliwości łatwiejszego dostępu do lekarzy;

- zastrzeżenia do rządowego projektu zapewniającego bezpłatny dostęp do leków dla osób powyżej 75. roku życia. Mieszkańcy są rozczarowani projektem. Ich zdaniem nie mają oni możliwości skorzystania z niego ze względu na liczne ograniczenia. Inspektorzy kontrolujący zobowiązali się zasygnalizować problem do stosownych instytucji i poprosić o ewentualne wyjaśnienie w tej sprawie;

- wolne miejsca w Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie. Mieszkańcy wyrazili swój niepokój dotyczący braku nowych osób w Domu. Liczba wolnych miejsc powoduje, że obawiają się zamknięcia Domu.

Mieszkańcy wyrażali także pozytywne opinie na temat personelu, który wykazuje się empatią i zrozumieniem ich problemów, a także o możliwościach, jakie daje im Dom, np. wyjazdy. Podsumowując spotkanie poinformowano zebranych mieszkańców, że ich wnioski zostaną przekazane i omówione z Panią Dyrektorem.

W dniu 22 czerwca z inspektorami kontrolującymi spotkał się Pan Michał Kобрzyński, Członek Zarządu Powiatu Legionowskiego. Rozmowa dotyczyła funkcjonowania Domu. Pan Kобрzyński poinformował o planach zmiany przeznaczenia części Domu. Kilka pokoi miałyby być przystosowane dla prac Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Pokoje te zostałyby oddzielone od Domu, prowadziłoby do nich oddzielne wejście. Mając na uwadze prawidłowe funkcjonowanie Domu i zachowanie wymaganych standardów inspektorzy kontrolujący stwierdzili, że pomieszczenia te mogą być przeznaczone zgodnie z planami. Pan Kобрzyński został poinformowany o konieczności uzyskania zgody na zmianę przeznaczenia części Domu od Wojewody Mazowieckiego.

W sprawach skarg i wniosków Dyrektor Domu przyjmuje w każdy poniedziałek w godz. 10.00-13.00 oraz według potrzeb. Rejestr skarg i wniosków znajduje się w kancelarii Domu. W okresie objętym kontrolą w rejestrze skarg i wniosków znajdowały się w roku 2015 dziesięć wpisów (m.in. skargi na małą ilość śniadania, usunięcie kwiatów z korytarza, opłat za leki), w roku 2016 i 2017 – brak wpisów. Każda sprawa została załatwiona według właściwości, znajdowały się stosowne notatki służbowe lub pisemne odpowiedzi do skarżących.

Ostatnia kontrola obejmująca zakres wskazany w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 11 października 2012 r. w sprawie sprawowania kontroli przyjęcia i przebywania osób z zaburzeniami psychicznymi w szpitalach psychiatrycznych i domach pomocy społecznej oraz sposobu jej dokumentowania (Dz. U. poz. 1147) przeprowadzona została w Domu przez przedstawiciela sądu 9 listopada 2016 r. W jej wyniku sędzia Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie nie stwierdziła nieprawidłowości.

W Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie według przedstawionego wykazu pracowników Domu (stan na 20 czerwca 2017 r.) łącznie zatrudnionych było 52 pracowników na 49,50 etatu. W grupie pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego według stanu na 20 czerwca 2017 r. faktycznie pracę z mieszkańcem realizowało 32 osoby na 29,75 etatu. Wskaźnik zatrudnienia pracowników zespołu terapeutyczno-opiekuńczego w dniu 20 czerwca 2017 r. dla osób przewlekle somatycznie chorych (30 mieszkańców) wynosił 0,50, dla osób starszych (37 mieszkańców) wynosił 0,4, i był zgodny w obu typach ze wskaźnikiem określonym w § 6 ust. 2 pkt 3 lit. a, b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

Z dokumentacji oraz analizy akt osobowych pracowników Domu wynikało, że pracownicy Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” posiadają kwalifikacje, o których mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r., poz. 1786).

W okresie objętym kontrolą pracownicy zespołu terapeutyczno-opiekuńczego uczestniczyli w szkoleniach uwzględniających zagadnienia, o których mowa § 6 ust. 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 sierpnia 2012 r. w sprawie domów pomocy społecznej.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pani Dyrektor o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Dokonać zmian w treści Regulaminu Organizacyjnego Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie dotyczących typu Domu oraz weryfikacji faktycznie istniejących stanowisk pracy. Rozważyć możliwość ujednoczenia dokumentu.
2. Dokonać zmian w treści Regulaminu Wewnętrznego Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie dotyczącej typu Domu.
3. Uporządkować akta mieszkańców. W przypadku mieszkańców przechowujących dowód osobisty u pracowników socjalnych uzupełnić je oświadczeniem o wyrażeniu zgody na taką formę przechowywania dowodu osobistego.
4. W *Zarządzeniu Nr 5/2014 Dyrektora Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie z dnia 27 stycznia 2014 r. w sprawie: ustalenia procedury postępowania z depozytami wartościowymi w Domu Pomocy Społecznej „Kombatant” w Legionowie* usunąć zapis pkt 3 w § 8. Rozważyć wprowadzenie w dokumencie terminów *opiekun prawny/kurator* odpowiadających słowu *mieszkaniec* w przypadku osób ubezwłasnowolnionych.
5. Organizować regularne spotkania zespołu terapeutyczno - opiekuńczego odpowiadającego za prawidłową realizację celów zawartych w indywidualnych planach wsparcia mieszkańców.
6. Zawierać w indywidualnych planach wsparcia mieszkańców podpisy mieszkańców (jeśli ich stan zdrowia to umożliwi). Określone cele i formy pracy z mieszkańcem dostosowywać do jego potrzeb, unikać wpisywania obowiązków personelu.

O sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych należy w terminie 30 dni powiadomić Wojewodę Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie ul. Czerniakowska 44, 00-717 Warszawa.

Pouczenie:

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930, z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO
Wioletta Kucharska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej

Do wiadomości:

1. Pan Robert Wróbel
Starosta Legionowski
2. a/a